

TRAVIS BALDREE

**LEGENDOJA
JA
LATTEJA**

SUOMENTANUT JADE HAAPASALO

Karisto
Helsinki

Englanninkielinen alkuteos *Legends & Lattes*

Copyright © Travis Baldree 2022

First published 2022 by Tor an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-47803-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Kaikille, jotka ovat pohtineet, minne se toinen polku olisi johtanut...

PROLOGI

Vivin pitkämiekkä upposi skalvertin kalloon mojavasti rusah-
taen. Mustahurme kehräsi hänen käsissään, ja lihaksik-
kaat käsivarret pullistuivat, kun hän kiskaisi verta roisku-
van miekkansa ulos. Skalverttikuningatar ulisi ja tärisi pitkään... ja
rojahti sitten mytyksi kiviselle lattialle.

Viv huokaisi ja lysähti polvilleen. Alaselän sinnikäs särky palasi
kuumottavana, ja hän yritti lievittää kipua suuren kätensä rystysillä
painellen. Hän pyyhki hikeä ja verta kasvoiltaan ja laski katseensa
kuolleeseen kuningattareen. Riemunkiljahdukset kaikuivat hänen
takanaan.

Viv kumartui lähemmäs. Niin, siinä se oli, aivan nenäontelon ylä-
puolella. Pedon pää oli kaksi kertaa häntä itseään leveämpi ja täynnä
hurjia hampaita ja lukemattomia silmiä, joiden alapuolella roikkui
valtava leuka. Kaiken tuon keskellä rehotti turpea sauma, josta hän
oli lukenut.

Viv ahtoi sormensa saumaan ja repi sen auki. Sairaalloista, kullan-
kelmeää valoa tulvi ulos. Viv työnsi koko kätensä lihaisaan taskuun,
kiersi sormensa sileäpintaisen, elinvoimaisen möykyn ympärille ja kis-
kaisi. Esine irtosi lihasta repeävän äänen myötä.

Fennus siirtyi Vivin taakse seisomaan – miehen tunnisti haju-
vedestä. ”Tuossako se nyt on?” tämä kysyi ilman sen suurempaa
mielenkiintoa.

”Jep.” Viv parahti noustessaan jalkeille Mustahurmeeseen nojaten.
Hän ei vaivautunut puhdistamaan kiveä, vaan työnsi sen sellaisenaan
ammusvyönsä pussiin ja heilautti pitkämiekan olalleen.

”Etkö muka muuta kaipaa?” Fennus kysyi ja katsoi Viviä silmät sirrillään. Hänen pitkänmallisilla, kauniilla kasvoillaan oli huvittunut ilme.

Fennus viittilöi kohti luolan seinämiä ja mittaamattomia rikkauksia, jotka skalverttikuningatar oli säilönyt kovettuneen kuolakerroksen alle. Seinille oli kerätty kiiltävää rompetta vuosisatojen ajan. Vankku-reita, arkkuja sekä hevosten ja ihmisten luita roikkui kullan, hopean ja jalokivien seassa.

”Jep”, Viv sanoi uudestaan. ”Olemme sujut.”

Loput joukkiosta astelivat lähemmäs. Roon, Taivus ja pienikokoinen Galina toivat mukanaan voittajien uupunutta, joskin riemukasta puheensorinaa. Roon sukki likaa parrastaan, Galina sujautti tikarinsa piiloon ja Taivus lipui pitkänä ja tarkkaavaisena heidän takanaan. Siinäpä kerrassaan verraton seurue.

Viv kääntyi ympäri ja marssi kohti luolan suuta, josta pientä valonkajoa edelleen siivilöityi sisälle.

”Minne matka?” Roon heitti karhealla, ystävällisellä äänellään.

”Ulos.”

”Mutta... etkö aio –?” Galina aloitti.

Joku hyssytti hänet hiljaiseksi, todennäköisesti Fennus.

Viv tunsi syyllisyyden pistoksen. Hän piti Galinasta eniten, ja hänen olisi varmaankin pitänyt pysähtyä selittämään.

Hänen mittansa oli vain tullut täyteen. Miksi pitkittää tilannetta? Hän ei oikeastaan halunnut puhua aikeistaan. Sitä paitsi hän saattaisi muuttaa mielensä, jos sanoisi vielä jotain.

Kahdenkymmenen kahden seikkailujen täyttämän vuoden jälkeen Viv oli saanut tarpeekseen verestä ja mudasta ja paskanjauhannasta. Örkin elämä koostui voimasta ja väkivallasta, ja niitä seurasi yhtäkinen terävä loppu – mutta hän ei piru vie suostuisi kuolemaan sillä tavalla.

Nyt oli aika uudelle.

Viv seisoi koleassa aamussa ja katseli alapuoletaan levittäytyvää laaksoa. Thunen kaupunki heräili sumupedistä, joka samensi kaupungin keskellä virtaavan joen pientareita. Kuparinhoitoiset kellotornit välähtelivät auringossa siellä täällä.

Viv oli lähtenyt leiristä aamunkoittoa edeltävässä pimeydessä, ja hänen rotevat jalkansa olivat kuoleman kielissä viimeisten kilometrien jäljiltä. Mustahurme painoi raskaana selässä, ja skalvertin kivi piileksi yhdessä hänen povitaskuistaan. Kivi tuntui pieneltä, kovalta kirsikalta, ja Viv hipaisi sitä refleksinomaisesti tuon tuosta vain varmistuakseen, että se oli yhä tallessa.

Hänen olkapäältään roikkui nahkainen laukku, johon oli tungettu lähinnä muistiinpanoja ja suunnitelmia, muutama kova laivakorppu, kukkarollinen platinarahoja, erilaisia jalokiviä sekä pieni, kummallinen kapistus.

Utu alkoi hälvetä, kun Viv asteli laaksoon johtavaa tietä. Yksinäisen maanviljelijän kärryt kolisivat hänen ohitseensa sinimailasta kyyditen.

Viv alkoi hermoilla yhä enemmän, eikä hän ollut hermoillut vuosiin. Tunne oli kuin taisteluhuuto, jota ei voinut millään vaimentaa. Hän ei ollut koskaan valmistautunut yksittäiseen hetkeen yhtä huolella. Hän oli lukenut, kysellyt, tutkinut ja painiskellut asian kanssa. Lopulta hän oli päätynyt Thunen kaupunkiin, ja hän olikin ollut varsin tyytyväinen yliviivatessaan listaltaan kaikki muut paikat. Nyt tämä aiempi varmuus tuntui hölmöltä ja impulsiiviselta, eikä se lieventänyt hänen jännitystään pätkän vertaa.

Thunen ympärillä ei ollut muureja. Kaupunki oli rönnyillyt runsaasti alkuperäisten linnoitusten ulkopuolelle, mutta Viv tunsi lähes-tyvänsä jonkinlaista reunaa. Siitä oli hurjan kauan, kun hän oli viimeksi viipynyt yhdessä paikassa pidempään kuin muutaman yön tai sen verran, mitä työkeikka sattui kestämään. Nyt hän aikoi juurtua kaupunkiin, jossa oli käynyt ehkä kolme kertaa elämänsä aikana.

Hän pysähtyi ja katseli ympärilleen valppaana siltä varalta, että tie ei olisikaan täysin autio, vaikka maanviljelijäkin oli kadonnut usvan sekaan jo aikoja sitten. Hän veti kassistaan pergamenttipaperin ja luki siihen kopioimansa sanat.

*Sytytät skalvertin kiven
likellä linjan maagisen
Vedät luokses onnen piirin
toteutat toiveen sydämen.*

Viv työnsi lapun varovasti takaisin piiloon ja otti sen jälkeen käteensä taikavarvun, jonka hän oli ostanut viikkoa aikaisemmin Arvennessa tapaamaltaan taikuuden tutkijalta.

Lyhyen varren ympäri oli kiedottu kuparilankaa, joka peitti alleen kaiverrettuja riimuja. Kaksihaarainen saarnen oksa oli sovitettu varren päässä olevaan uurteeseen niin, että se pääsi kieppumaan vapaasti. Viv piteli taikavarvua kourassaan ja tunsi kuparilangan imevän lämpöä hänen kämmenestään. Varpu nytkähti lähes huomaamattomasti.

Ainakin Viv oli melko varma, että se liikahti. Tutkijan esittelyn aikana veto oli ollut vahvempi. Viv yritti tukahduttaa ajatuksen, että häntä oli höynäytetty. Yleensä pysyvässä osoitteessa majaileva väki ei pyrkinyt huiputtamaan kaksi kertaa itseään suurempaa örkkiä, joka pystyi katkaisemaan ranteen liian tiukalla kädenpuristuksella.

Viv veti syvään henkeä ja asteli Thuneen taikavarpu edessään.

Heräilevän kaupungin äänet kovenivat, kun Viv kulki syvemmälle Thunen uumeniin. Laitakaupungin talot olivat olleet lähinnä puisia, vaikka jokikiviperustuksia olikin näkynyt siellä täällä. Mitä syvemmälle Thunen Viv asteli, sitä enemmän kiveä pilkahteli näkyviin – kuin kaupunki olisi kalkkiutunut iän myötä. Mutainen maa väistyi harvojen kivikujien tieltä, ja lähempänä keskustaa näkyi mukulakiviä. Tempelit ja tavernat reunustivat aukioita ja niillä seisovia patsaita, jotka esittivät todennäköisesti muinaisia merkkihenkilöitä.

Taikavarvun suhteen ei ollut enää minkäänlaisia epäilyksiä. Se tosiaan veti nyt kuin elävä olento, ja lyhyet nykäisyt muuttuivat jatkuvaksi kiskomiseksi. Viv ei ollut tehnyt tutkimuksiaan turhaan. Kaupungin alla risteili ilmiselvästi ley-linjoja, maagisen energian voimallisia väyliä. Tutkijat eivät olleet yhtä mieltä siitä, syntyikö magialinjoja ihmisasutusten yhteyteen vai vetivätkö nuo linjat väkeä puoleensa kuin lämpö talvikaudella. Viviä kiinnosti vain se, että ley-linjoja oli juuri täällä.

Voimakkaan magialinjan löytäminen oli toki pelkkä alku.

Taikavarpu nyki vasemmalle ja oikealle. Se kiskaisi yhteen suuntaan ja pyrki sitten toisaalle kuin syöttiin tarttunut eväkäs. Jonkin ajan kuluttua Vivin ei tarvinnut enää edes katsoa varpuaan. Tuntoaisti riitti suunnistamiseen, ja Viv kiinnitti enemmän huomiota ohittamiinsa rakennuksiin.

Taikakalu kuljetti häntä suurimmilla pääkaduilla ja kiemurtelevilla yhdyskujilla, ohi hevosenkengittäjien ja yömajojen ja torien ja majatalojen. Harva kadunkulkijoista oli hänen pituisensa, eikä hän koskaan kärsinyt ruuhkista. Mustahurmeella tuppasi olemaan sellainen vaikutus.

Hän kulki kaupungin kaikkien hajukerrostien läpi – paistuvan leivän, heräilevien hevosten, kostean kiven, kuuman metallin, kukkaishajuvesien ja vanhan lannan. Samoja hajuja oli jokaisessa kaupungissa, mutta nyt niiden alla aisti aamuisen joen tuoksua. Joskus hän näki rakennusten välissä vilauksia jauhomyllyn vesirattaasta.

Viv antoi varvun johdattaa. Nykäisyt olivat toisinaan niin voimakkaita, että hän pysähtyi katselemaan lähistön rakennuksia, mutta

sitten hän jatkoi pettyneenä matkaa. Varpu vastusteli aikansa, mutta vaikutti hetken päästä luovuttavan ja etsivän uutta suuntaa, minne voisi syöksyä.

Kun varpu lopultakin vetäisi väkevällä voimalla, Viv jähmettyi melko hämmentyneenä paikoilleen. Hän oli löytänyt etsimänsä.

Paikka ei ollut pääkadulla, mikä olisikin ollut liikaa pyydetty, mutta viereisellä sivukadulla kuitenkin. Kadun varrella törrötti aamulla sammutettuja kerosiinilyhtyjä, eikä alueella todennäköisesti saisi puukosta pimeän tullen. Rakennukset olivat selvästi ikääntyneitä, mutta katot vaikuttivat hyväkuntoisilta lukuun ottamatta yhtä tiettyä rakennusta. Taikavarpu veti Viviä juuri sitä kohti.

Rakennus oli pieni ollakseen sitä, mitä se oli. Kolhiintunut kyltti roikkui ainoasta jäljellä olevasta teräskoukusta. Kyltissä luki **PARKININ TALLI**, joskin kohokuvioisista kirjaimista oli maali halkeillut jo kauan sitten. Talossa oli kaksi suurta rautavahvisteista puuovea, mutta ne olivat raollaan, ja poikki puu nojasi seinää vasten lähistöllä. Huvittavaa kyllä, pienempi örkin kokoinen ovi ison oven vasemmalla puolen oli suljettu munalukolla.

Viv työnsi päänsä ovesta ja kurkisti sisään. Katon reiästä kajasti valoa, ja kasa savitiiliä lojui leveällä käytävällä, joka johti kuuteen karsinaan. Kestävyydeltään kyseenalaiset portaat veivät parvelle, ja vasemmalla oli pieni toimisto takahuoneineen. Peremmällä leijui maatuvan heinän hapanta löyhkää. Valonsäteissä kieppui pölyä, joka ei näyttänyt rauhoittuvan sitten millään.

Tila oli niin täydellinen kuin toivoa saattoi.

Viv laittoi taikavarvun talteen.

Kun hän palasi kadun kasvavaan kuhinaan, hän näki kumaran vanhan naisen lakaisevan portaita vähän matkan päässä. Viv oli melko varma, että eukko oli lakaissut niitä hänen tulostaan asti, ja ne eittämättä kiilsivät puhtauttaan tässä vaiheessa. Nainen kuitenkin jatkoi lakaisemista päättäväisen näköisenä ja vilkuili Viviä epäluuloisesti joka toinen sekunti.

Viv marssi kadun yli. Naisella oli sentään sen verran tapoja, että

hän esitti yllättynyttä ja loihti kasvoilleen hymyntapaisen Vivin lähestyessä.

”Tiedätkö, kuka tuon omistaja on?” Viv kysyi ja osoitti tallia.

Vanha nainen oli puolet lyhyempi kuin Viv ja joutui venyttämään niskaansa katsoakseen örkkiä silmiin. Hänen silmänsä katosivat näkyvistä, kun hän kurtisti kasvonsa harkitsevaksi ryppyjen ryppääksi.

”Tallinko?”

”Jep.”

”Noo...” nainen venytti sanaa miettelikäänä, mutta Viv tiesi, ettei tämän muistissa ollut mitään vikaa. ”Vanha Ansom, jos en väärin muista. Eipä ole oikein alan vainua sillä miehellä... ei kaupankäynnin saati aviomiehen velvollisuuksien suhteen, jos Ansomin rouvaa on uskominen.”

Viv kyllä huomasi naisen kaksimielisen kulmien hytkytyksen. ”Eikö omistaja olekaan Parkin?”

”Ehei. Ansom oli liian pihi vaihtaakseen kyltin, kun osti tallin.”

Viv hymyili huvittuneena, ja hänen alimmat torahampaansa tulivat näkyviin. ”Satutko tietämään, mistä sen miehen voisi löytää?”

”Varmaksi en osaa sanoa, mutta eiköhän Ansom löydy sieltä ainoasta paikasta, missä hän on kuin kala vedessä.” Eukko kallisti vapaata kättään ja toi kuvitteellisen tuopin huulilleen. ”Jos todella haluat löytää hänet, kannattaa etsiä Luisevakujan taloista. Noin kuusi korttelia tuonnepäin.” Vanha nainen viittilöi etelän suuntaan.

”Näinkö varhain?”

”Voi kuule, juomapuoleen se mies suhtautuu vakavasti.”

”Kiitosta neidille”, Viv sanoi.

”Vai että neidille!” nainen hekotti. ”Sano Laney vaan. Ajattelitkos ryhtyä uudeksi naapurikseni...?” Hän elehti siihen malliin, että halusi nimiä.

”Viv.”

”Viv”, Laney toisti ja nyökkäsi.

”Kaipa se jää nähtäväksi. Riippuu siitä, onko se äijä niin huono liikemies kuin väitit.”

Laney käkätti vielä silloinkin, kun Viv harppoi Luisevakujan suuntaan.

Laneyn puheista huolimatta Viv ei oikeastaan olettanut löytävänsä paljon parjattua Ansomia niin aikaisin aamulla. Hän ajatteli kysyvänsä tallin omistajan perään jostain auki olevasta juottolasta. Hän etsisi miehen käsiinsä myöhemmin päivällä, kunhan ensin kuulisi, missä tämä tapasi käydä istumassa.

Lopulta tarvittiin vain kolme pysähdystä, ja sitten Viv jo löysikin Ansomin tavernasta. Paikan isäntä katsoi Viviä päästä varpaisiin ja kohotti kulmiaan terävästi nähdessään olan takaa pilkottavan Mustahurmeen kahvan.

”Älä minusta huoli, tulin työasioissa”, Viv selitti rauhallisesti. Hän yritti näyttää vähemmän uhkaavalta.

Isännälle vaikutti riittävän tieto siitä, ettei Viv ollut oikeissa rettelöidä, joten hän osoitti peukalollaan nurkkaa kohti. Sitten hän jatkoi liian siirtämistä baaritiskiltä uusiin ja mielenkiintoisempiin paikkoihin.

Lähestyessään Ansomin pöytää Vivistä tuntui kuin hän astelisi jonkin iäkkään metsäneläimen pesään. Kenties mäyrän. Hän ei aistinut vaaraa, vaan paikan, jossa Ansom oli viettänyt niin paljon aikaa, että se oli imenyt itseensä miehen ominaishajua ja muuttunut oikeastaan tämän reviiiriksi.

Ansom jopa näytti hieman mäyrältä. Rinnusten päälle ulottui valkoisten suortuvien kirjoma, rehevä, rasvainen ja musta takkuparta. Pitkä ja roteva mies vei niin paljon tilaa seinän ja pöydän välissä, että pöytä keinahti ylöspäin hänen vetäessään syvään henkeä.

”Oletko sinä Ansom?” Viv tiedusteli.

Mies vastasi myöntävästi.

”Saako tähän istua?” Viv kysyi ja istuutui vastausta odottamatta. Hän laittoi Mustahurmeen lepäämään tuolin selkänöjaa vasten. Totta puhuen hän ei ollut oikein tottunut kysymään lupaa.

Ansom tuijotti häntä pulleiden alaluomien yli. Ei pahantahtoisesti, mutta varuillaan. Miehen edessä oli lähes tyhjä kolpakko. Viv kiinnitti tavernan isännän huomion ja viitto kolpakkoa kohti, jolloin Ansom piristyi huomattavasti.

”Tattista vain”, mies mutisi.

”Omistat kuulemma Punatiilitien vanhan tallin. Onko näin?” Viv kysyi.

Ansom vastasi myöntävästi.

”Haluaisin ostaa sen”, Viv ilmoitti. ”Ja minusta tuntuu, että sinä tahtoisit myydä.”

Ansom näytti ohikiitävän hetken verran yllättyneeltä, mutta sitten hänen katseensa terävöityi. Viv oli aika varma, että tuo mies osaisi tinkiä, vaikka bisnesvainu puuttuikin.

”Voi olla”, mies rahisi. ”Mutta siinä minulla on priimakuntoinen kiinteistö. Priima! Olen saanut tarjouksia ennenkin, mutta useimmat tuijottavat vain rakennusta eivätkä ymmärrä sijainnin arvoa. Toisin sanoen muut ovat tarjonneet alakanttiin.”

Tässä vaiheessa tavernan isäntä vaihtoi Ansomin kolpakon uuteen, ja mies lämpesi aiheelleen silmin nähden.

”Voi, olen saanut lukuisia kiusallisia tarjouksia. Varoituksen sana – tiedän kiinteistöni arvon, enkä voisi kuvitellakaan myyväni muulle kuin vakavasti otettavalle bisnesmiehelle. Tuota... *bisnesnaiselle*”, hän korjasi.

Viv väläytti hampaitaan ja virnisti huvittuneena ajatellessaan Laneyn sanoja. ”Kuulehan, Ansom, maailmassa riittää bisneksiä.” Viv tiedosti Mustahurmeen takanaan ja ajatteli, miten helpoksi hänen työnsä – hänen vanha työnsä – olisi tämän neuvottelun tehnyt. ”Sen voin kuitenkin taata, että olen aina vakavalla mielellä, kun puhun liikeasioista.”

Viv kurotti kohti olkalaukkuaan ja otti sieltä platinarahakukkaron, jota hän vilautti Ansomille. Sitten hän veti kukkarosta yhden ainoan kolikon ja piteli sitä peukalon ja etusormen välissä. Hän katseli kolikkoa ja antoi sen kimmeltää valossa. Platina oli valuuttana sellaista, mitä tuskin koskaan nähtiin tällaisissa paikoissa. Vivin pitäisikin

vaihtaa platinansa pian pienemmiksi rahoiksi, mutta hän halusi pitää osan käden ulottuvilla tämän kaltaisia tilanteita varten.

Ansomin silmät suurenivat. ”Ohhoh, tuota, vakavalla. Aivan! Vakavalla tosiaan!” Hän otti pitkän kuluksen oluestaan, ettei paljastaisi yllättyneisyyttään.

Ovela kettu, Viv ajatteli ja yritti pitää naamansa peruslukemilla.

”Näin meidän vakavien yrittäjien kesken – en halua tuhlata aikaasi.” Viv nojasi kyynärpäähänsä ja työnsi kahdeksan platinarahaa pöydän yli. ”Tämä summa vastaa kahdeksaakymmentä kultarahaa, mikä taitaa kattaa tallikiinteistön arvon. Lienemme yhtä mieltä siitä, että rakennus on retuperällä. Luullakseni on vain häviävän pieni todennäköisyys, että toinen... bisnesnainen etsii sinut käsiinsä ja tarjoaa käteistä tynnyrinkannen päällä.”

Viv katsoi Ansomia silmiin.

Kolpakko oli edelleen miehen suun edessä, mutta tämä ei ottanut huikkaa.

Viv ryhtyi vetämään rahojaan takaisin, ja Ansom ojensi nopeasti kouransa, vaikka ei viime hetkellä uskaltanutkaan koskea paljon omaansa suurempaan käteen. Viv kohotti kulmiaan.

”Huomaan, että tunnistat hyvän kaupan, kun sellaisen näet.” Ansom räpytteli nopeasti silmiään.

”Kyllä vain. Minäpä odottelen tässä, että kipaiset hakemaan kauppakirjan ja annat sen minulle allekirjoitettavaksi. Odotan kuitenkin korkeintaan keskipäivään asti.”

Kävi ilmi, että vanha mäyrä oli paljon ketterämpi kuin miltä näytti.

Kun Viv oli allekirjoittanut sopimuksen ja sujauttanut tallin avaimet taskuunsa, Ansom kahmi platinarahat kukkaroonsa ja näytti helpottuneelta. ”Enpä olisi uskonut, että tallitoiminta kiinnostaisi teikäläistä”, hän totesi rohkaistuneena.

Oli yleistä tietoa, että hevoset eivät pitäneet örkeistä.

”Ei se kiinnostakaan. Minä avaan kahvilan.”

Ansom näytti hämmennyneeltä. ”Mutta miksi tarvitset tallia sitä varten?”

Viv ei vastannut ihan heti, vaan tuijotti Ansomia tiukasti. ”Asioiden ei tarvitse pysyä sellaisina kuin ne ovat alkuun olleet.” Hän taitteli sopimuksen ja työnsi sen laukkuunsa.

Vivin lähtiessä Ansom huikkasi hänen peräänsä. ”Ai niin, hei! Mikä kautta kahdeksan helvetin on kahvila?”

Vivin oli asioitava vielä kolmessa paikassa ennen tallille palaamista.

Valuutanvaihtoliikkeessä hän sai kukkaroonsa kuparia, hopeaa ja kultaa, ja sen jälkeen hän suuntasi joen pohjoistörmälle pieneen taikayliopistoon. Hän halusi tietää sen sijainnin joka tapauksessa, jos hänen täytyisi jatkaa tutkimuksiaan.

Mikä tärkeintä, territoriaalinen posti kulki eri puolille ripoteltujen ateneumien ja kirjastojen väliä melkein kaikissa suurimmissa kaupungeissa, ja postiin saattoi luottaa. Hänen näkemänsä kuparilla päällystetyt tornit tekivät suunnistamisesta helppoa.

Hyllyjen välissä oli suuria pöytiä, ja Viv istui yhden ääreen kirjoittamaan kaksi kirjettä. Hän käytti niihin pergamenttiarkkejaan. Paperin, pölyn ja ajan tuoksu toivat hänen mieleensä kirjat, joita hän oli viime aikoina lukenut tämän kaltaisissa paikoissa.

Hän oli työstänyt koko ikänsä lihaksiaan, refleksejään ja mielenlujuuttaan. Sen kaiken hän oli vaihtanut lukemiseen ja suunnitteluun ja yksityiskohtien selvittämiseen. Hän hymyili kuivasti kirjoittamisen lomassa.

Postipöydän maahinen vilkuili Viviä alinomaa painaessaan vahasinettiä. Hänen oli tarkistettava osoite kaksi kertaa – niin paljon örkin näkeminen kirjastorakennuksessa hermostutti häntä.

”Etsin lukkoseppää. Tunnetko ketään hyvämaineista?”

Maahisen suu roikkui auki hetken pidempään, mutta hän tokeni ja kävi sitten läpi tiskin takana olevaa hakemistoa. ”Markev & pojat”, hän vastasi. ”Muurarikuja 827.”

Hän antoi epämääräiset ohjeet, joiden avulla Viv löytäisi perille.
Viv kiitti ja lähti.

Markev & pojat löytyi sieltä, mistä pitikin. Viv lähti lukkosepältä yhtä hopeaa ja kolmea kuparia köyhempanä ja kantoi lihaksikkaan käsivartensa alla valtavaa ja melko painavaa kassakaappia.

Aurinko laski, kun Viv palasi Parkinin tallille. Hän avasi toimistohuoneen lukon, laittoi ulko-ovet taas säppiin ja heivasi kassakaapin toimistohuoneen L:n muotoisen pöydän taakse. Hän työnsi kauppakirjan ja rahavaransa kassakaapin sisään, lukitsi sen ja ripusti avaimen narulla kaulaansa.

Kokeiltuaan pintoja jaloillaan ja sormillaan hän löysi irtonaisen kivilaatan käytävältä karsinoiden edestä. Hän käytti aika tavalla voimaa kammetakseen laatan irti. Sitten hän kaivoi kuopan siihen, missä laatta oli ollut, ja laittoi skalvertin kiven varovasti kuopan pohjalle. Hän peitti sen hiekalla ja asetti kivilaatan takaisin paikoilleen. Sen jälkeen hän varmisti jäykällä ja varisevalla talliharjalla, että paikka näytti koskemattomalta.

Hän jäi hetkeksi katsomaan laattaa. Kaikki hänen toiveensa kiteytyivät pieneen kiveen, joka oli haudattu kuin salainen sydän Parkinin talliin.

Ei, enää se ei ollut talli.

Tämä paikka kuului Viville.

Hän katseli ympärilleen. Tämä oli hänen oma paikkansa. Ei mikään tilapäinen pysäkki, jonne heivata viltti yhdeksi yöksi. Hänen oma paikkansa.

Kirpeä iltailma kieppui sisään katon reiästä, joten ainakin tämä yö tuntuisi kai samalta kuin mikä tahansa muu yö taivasalla. Viv vilkaisi parvea ja sinne johtavia tikkaita. Hän kokeili yhtä alimmista poikki-puista jalallaan, mutta se rasahti rikki kuin balsapuu. Viv hörähti, irrotti Mustahurmeen selästään ja heivasi sen kaksin käsin parvelle

säikäyttäen samalla pulut, jotka pakenivat paikalta katon kautta. Viv katseli hetken miekkansa perään ja kääri sen jälkeen vilttinsä auki yhdessä karsinassa. Täällä ei tosiaan olisi leiritulta saati minkäänlaisia lyhtyjä, mutta mitä siitä.

Hän silmäili himmenevässä valossa sisätiloja, hevosten ikivanhoja kikkareita ja laiminlyönnistä kertovaa pölykerrosta. Hän ei tiennyt paljoakaan rakennuksista, mutta oli selvää, että tämä tässä tarvitsisi valtavasti työtä.

Entä mitä siitä seuraisi? Jotain, mitä hän olisi rakentanut eikä kaatanut maan tasalle.

Naurettavaahan se tietysti oli. Vai että kahvila? Kaupungissa, jossa kukaan ei edes tiennyt, mitä kahvi oli? Vielä puoli vuotta sitten hän ei itsekään ollut kuullut kahvista, ei koskaan haistanut eikä maistanut sitä. Koko suunnitelmahan vaikutti järjettömältä.

Viv hymyili pimeässä.

Kun hän lopulta makasi selällään vilttinsä alla, hän alkoi laatia listaa seuraavan päivän askareistaan. Hän ei kuitenkaan päässyt kolmatta pidemmälle.

Hän nukkui kuin ikiunta.

2

Ulkoa kantautuva kaupungin kuhina herätti Vivin auringonnousua edeltävänä indigonsinisenä hetkenä. Pesiinsä palanneet pulut kujersivat parvella. Viv nousi ylös ja kävi katsomassa laattaa, joka piilotteli allaan skalvertin kiveä. Kätkö oli koskematon, tietysti. Viv otti mukaansa tarvikkeita ja astui kadulle pureksien viimeistä laivakorppuaan. Hän hengitti kosteaa aamun tuoksua, kun varjot antoivat tilaa auringolle. Hän tunsu olevansa vetreä ja valmiina toimintaan – kuin olisi varvistanut juuri ennen pikajuoksua.

Kadun toisella puolella Laney oli vaihtanut luutansa hernekulhoon ja istui kolmijalkaisella jakkaralla kuorimassa palkoja. He nyökkäsivät toisilleen tuttavallisesti, ja sitten Viv lukitsi ovet ja lähti joen suuntaan.

Hän huomasi hyräilevänsä mennessään.

Aamuinen sumu alkoi hälvetä, kun Viv kulki joenvarrella sijaitsevalle telakalle. Vasaran ja sahan pauketta kuului laajalti, mutta usva hilynsi huutoja. Viv tiesi mitä halusi, mutta ei odottanut löytävänsä sitä saman tien. Hän osasi kyllä olla kärsivällinen. Hänen taustallaan oli pakko olla. Vietettyään pitkiä tunteja tiedustelurekillä ja tarkkailtuaan petojen luolia Viv oli solminut rauhan ajan kulumisen kanssa.

Hän osti omenoita hiirikkölapselta, joka kaupusteli niitä juuttisäkistä. Hän löysi päällekkäin pinottuja puulaatikoita tien vierestä ja istuutui seuraamaan tilannetta.

Veneet eivät olleet suuria. Valtaosa niistä oli köliveneitä ja pieniä kalastusaluksia, jotka sopivat parhaiten joelle. Noin tusinan verran veneitä oli nostettu pitkälle satamalaiturille, ja pieniä veneenveistäjien ryhmiä hääri siellä puunaamassa, tervaamassa tai korjaamassa niitä. Viv katseli heidän työskentelyään ja yritti paikantaa haluamaansa. Työntekijöitä tuli ja meni aamun edetessä.

Viv oli juuri ottanut käteensä viimeisen omenan, kun hän huomasi etsimänsä.

Suurin osa työntekijöistä uurasti pareittain tai kolmen ryhmässä. He olivat raavaita miehiä kantavine äänineen, ja he huutelivat kannella toisilleen raadannan lomassa.

Muutaman tunnin päästä paikalle tuli pienempikokoinen mies. Hän raahasi mukanaan puista työkalupakkia, jonka sisälle hän olisi luultavasti mahtunut istumaan. Hänellä oli pitkät korvat, jänteikäs keho, karhea oliivinvihreä iho ja littana lakki, joka oli vedetty kummille asti.

Kaupungeissa hiisiä ei kovin usein tullut vastaan. Ihmiset kutsuivat heitä väheksyvästi peikoiksi ja pysyivät heistä loitolla, joten he viihtyivät omissa oloissaan.

Viv ymmärsi tunteen, mutta häntä on vaikeampi pelotella.

Hiisi raatoi yksin pienen aluksen parissa, ja niin veneenveistäjät kuin satamatyöntekijät välttelivät häntä. Viv tarkkaili miehen huolellista, pilkuntarkkaa työskentelyä. Viv ei ollut puuseppä, mutta hän arvosti käsityötä. Hiiden työkalut olivat moitteettomassa järjestyksessä, teräviä ja huollettuja. Jokaisessa liikkeessä näkyi harkittua sääteliäisyyttä, kun hiisi kaiversi uutta reelinkiä vetopuukolla ja höylällä ja muilla työkaluilla, joita Viv ei tunnistanut.

Viv kiillotti omenaansa ja katseli hiiden työskentelyä mahdollisimman huomaamattomasti. Vaaniminen oli sentään paljon käytetty osa hänen repertuaariaan.

Keskivälillä hiisi laittoi tarvitseensa siististi paikoilleen ja avasi työkalupakista ottamiensa eväiden kääreet. Silloin Viv lähestyi häntä.

Hiisi siristi silmiään katsellessaan Vивиä lakkinsa alta, mutta ei sanonut mitään tämän seisossa koko pituudessaan hänen edessään.

”Taitavaa työtä”, Viv totesi.

”Hmm.”

”Ainakin kuvittelisin niin. En tiedä veneistä kovin paljon”, Viv myönsi.

”Se taitaa vähän lieventää kehujasi”, hiisi vastasi kuivemmalla ja syvemmällä äänellä kuin olisi voinut odottaa.

Viv nauroi ja katseli laituria päästä päähän. ”Kovin moni ei tee tuota työtä yksikseen.”

”Ehei.”

”Onko sinulla paljon hommia?”

Hiisi kohautti harteitaan. ”Ihan tarpeeksi.”

”Onko niin paljon, etteivät lisätyöt kiinnosta?”

Silloin hiisi otti lakin päästään, ja hänen katseensa muuttui miettelämmäksi. ”Olisi vähän outoa tarvita apua veneenveistoon, jos et ker-
ran tiedä veneistä paljoakaan.”

Viv kyykistyi, jotta ei seisoi enää niin korkealla hiiden yläpuolella.

”Olet oikeassa. En tarvitsekaan. Mutta puuta kuin puuta, käsityötä kuin käsityötä. Iän myötä olen huomannut, että jotkut ne vain ratkaisevat minkä tahansa pulman, jos saavat tarvittavat työkalut. En koskaan epäroii sellaisen henkilön palkkaamista.” Viv tosin muisteli, että työkalut ja henkilöt olivat aiemmin olleet suurempia ja paljon verisempiä.

”Hmm”, hiisi sanoi uudestaan.

”Nimeni on Viv.” Örkki ojensi kättään.

”Calastrofi.” Miehen käsi katosi Vivin kämmenen sisään.

Vivin silmät suurenivat.

”Hiisinimiä”, mies sanoi. ”Voit kutsua minua Caliksi.”

”Käytän sitä nimeä, mistä itse pidät eniten. Ei sen tarvitse miellyttää minua.”

”Cal passaa hyvin. Oikea nimeni on aikamoinen sanahirviö.”

Cal kääri lounaansa takaisin kankaaseen, ja Vivistä tuntui, että hän saisi nyt hiideltä kaiken huomion.